

APEK

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije
Stegne 7, p. p. 418
1001 Ljubljana
telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01
e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si
davčna št.: 10482369

Številka: 300-125/2005/25
Datum: 17.11.2005

Zadeva: Zapisnik koordinacijskega odbora Forum za varno uporabo storitev e-komunikacij (Forum ICT Sec)

Dne 17.11.2005 ob 10.00 uri je v prostorih Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljevanju Agencija) potekal sestanek koordinacijskega odbora Forum za varno uporabo storitev e-komunikacij.

Sestanka so se udeležili:

- Boštjan Kežmah, UM FERI
- Kruno Kisiček, Mobitel d.d.
- Andrej Zupanc, ZPS
- Aleksander Kmetec, WWI d.o.o.
- Gorazd Božič, ARNES SI – CERT
- Barbara Miklavčič, MG –UVP
- Albin Pojanec, APEK

Opravičeno odsotni:

- Dr. Borka Jerman Blažič (IJS),
- mag. Boštjan Potočnik (TELEKOM Slovenije),
- Andrej Tomšič (Direktorat za informacijsko družbo)

Namen sestanka je bil, da se glede na kompleksnost področja varnosti e-komunikacij, opredelijo področja delovanja Forum ICT Sec.

Poljanec je uvodoma podal poročilo o aktualnih dogodkih in kaj je bilo v okviru foruma in agencije narejenega do sedaj, glede zagotavljanja višje stopnje varnosti, in sicer:

- Telekom Slovenije je na pobudo foruma in agencije, v mesecu **juliju 2005** objavil na prvi strani svojih spletnih strani, obvestilo o varni uporabi storitev. Obvestilo je opazno in na vidnem mestu. Obvestilo korektno obvešča o grožnjah, tveganjih, ukrepih za preprečevanje zlorabe ter se redno posodablja.

**Aktualna ponudba
Novi paketi ISDN**

- ✦ Paket ISDN.010
- ✦ Paket ISDN.020
- ✦ Paket ISDN.021
- ✦ Paket ISDN.030
- ✦ Paket ISDN.031
- ✦ Paket ISDN.050
- ✦ Paket ISDN.060

Podpora uporabnikom

- ✦ 24-urna brezplačna telefonska številka za uporabnike

Obvestila o varni uporabi storitev

- ✦ Brezplačna zapora odhodnih klicev v mednarodnem prometu
- ✦ Varnostni paket
- ✦ Zaradi spletnih klicalkov možnost zapore v sedmo območje mednarodnega prometa
- ✦ Programčki, ki niso virusi, so pa nevarni

Koristne povezave

Obvestilo
Telekoma Slovenije z dne
17.11.2005
<http://www.telekom.si>

- Telekom Slovenije je na pobudo foruma in agencije, na hrbtni strani **julijskega** telefonskega računa (2005) objavil opozorilo: »Previdno na internetu«, s katerim obvešča o tveganjih uporabe interneta in še posebej o zlorabe zaradi spletni klicnikov, ki imajo za posledico visoke telefonske račune. V obvestilu so navedeni tudi ukrepi za preprečevanje zlorab. Tovrstno obvestilo je do sedaj bilo sestavni del mesečnega računa.
- Agencija je 26. septembra 2005 izdala odločbo, s katero je družbi Telekom Slovenije d. d. naložila, da mora vsakemu naročniku na njegovo zahtevo najmanj enkrat letno zagotoviti brezplačno zaporo izhodnih klicev v mednarodnem prometu. Do sedaj je Telekom Slovenije d. d. za takšno storitev zaračunaval nekaj tisočakov, rok za izvršitev odločbe pa je bil 30 september 2005. S tem ukrepom agencije je bilo zagotovljeno, da se naročniki na enostaven in brezplačen način zavarujejo pred zlorabami spletnih brskalnikov. Telekom Slovenije je izpolnil zahtevo odločbe in o tej možnosti, na svojih spletnih straneh, obvestil tudi javnost.
- Agencija je pri podjetju Ideja Plus d.o.o., naročila izdelavo programa, ki naj bi nadzoroval klicne povezave in dovolil klic le na številke domačih ponudnikov internetnih storitev (088). Preskusna verzija je objavljena na spletnih straneh agencije. Program bo na voljo, ko bo še dodatno preskušen. Gorazd Božič je obljubil, da bodo tudi na SI-CERT preskusili program.
- Poljanec je oktobrskem sestanku IRG skupine za ICT varnost predstavil delovanje agencije in foruma. Predstavljen je bili tudi program SAFE – SI. Tekmovanje za najboljšo zgodbo o varni uporabi interneta, ki je potekal v okviru SI-SAFE je bil ocenjeno, kot odlična ideja na področju ozaveščanja mladostnikov. Švedski regulator, ki je poleg drugega zelo aktiven in učinkovit ne tem področju, se je odločil, da bodo idejo uporabili tudi pri njih.

Skozi diskusijo se je izoblikovalo stališče, da naj bi se delovanje foruma usmerilo na naslednja strateška področja:

1. Izobraževanje za varno uporabo storitev e-komunikacij
2. Zgodnje obveščanje o grožnjah
3. Zakonodaja

Izobraževanje

Vsi so se strinjali, da je potrebno področje ICT in pa samo področje varnosti bolj vključevati v izobraževalni sistem, oz. jo je potrebno integrirati v edukacijo mlajše populacije na pravi način.

Za dobro in konstruktivno edukacijo je potrebno tematiko pravilno implementirati v šolski sistem na način, da je vpletena v sam sistem izobraževanja in ne kot posamezen predmet in pri tem uporabiti strokovnjake, ki bi bili sposobni izobraževati mlade. Vse bolj je pravilo, da na tem področju mladostniki velikokrat vedo več od svojih učiteljev ali mentorjev.

Zgodnje obveščanje

Izpostavljeno je bilo, da je varnost pri uporabi storitev e-komunikacij skrb tako končnega uporabnika kot operaterja oz operaterjev (v primeru kombinirane storitve). Udeleženci foruma, iz vrste ne-operaterjev, so bili stališča, da mora operater poskrbeti za bolj učinkovito obveščanje, in da njihove službe morajo biti bolj usposobljene za pomoč uporabniku. Ob tem so navedli problem tako imenovanih »dialler« programov, kjer je Telekom storil korak naprej šele po ukrepanju agencije. Predstavniki operaterjev se niso strinjali z vsemi trditvami udeležencev in javnosti. Dokazovali so, da se pogosto dogaja, da se dejstva izkrivljajo, in da so kritike velikokrat tudi neutemeljene. Skupno stališče je bilo, da bi poleg Telekoma Slovenije, tudi ponudniki internetnih storitev morali odigrati svojo vlogo. Predstavnica UVP je bolj izpostavila vidik družbene odgovornosti in konkurenčno prednosti kot zakonske obveze.

Zakonodaja

Zakonodaja bi morala slediti spremembam in razvoju e-komunikacij. Izpostavljeno je bilo delovanje na nivoju Slovenije in mednarodne javnosti. Izpostavljen je bil problem hranjenja podatkov o komunikacijah in prometu, pomanjkljivosti ZEKom na področju varovanja naročnikov pred zlorabami, nedorečenosti, katere podatke naj bi operaterji hranili v primeru internetnega prometa itd. Ocenjeno je bilo, da bi Forum lahko ob spremembah zakonodaje, prispeval s svojimi predlogi k bolj konsistentni zakonodaji.

Problematika visokih telefonskih računov

Glede na trenutno, še vedno perečo, problematiko visokih telefonskih računov, zaradi uporabe storitev interneta preko klicne telefonske povezave, so bili vsi udeleženci enotnega mnenja, da je temu potrebno posvetiti posebno pozornost.

Zaradi tega je ustanovljena posebna delovna skupina, ki naj bi poskušala poiskati ustrezne rešitve, s čim naj bi zmanjšali tveganja in škodo naročnikov. Ob tem smo ugotovili, da so v problematiko vpleteni trije subjekti (operater telefonskih storitev, ponudniki internetnih storitev in naročniki), da se pa rešitve iščejo brez ponudnikov storitev dostopa do interneta, ki bi lahko odigrali bolj aktivno vlogo kot doslej. Člani omenjene skupine so:

- Andrej Zupanc, ZPS
- Barbara Miklavčič, MG –UVP
- Albin Poljanec, APEK
- Živa Drol Novak, ZPS
- Predstavniki Telekom Slovenije (predlog, ki je potrebno uskladiti z Boštjanom Makarovičem)

V diskusiji se je izoblikovalo mnenje, da je možnost brezplačne zapore odhodnih klicev v mednarodnem prometu, en od ukrepov s katerim bi naročniki lahko takoj zavarovali pred tovrstnim zlorabam. Izoblikovalo se je mnenje, da bi bilo zelo koristno, **če bi bil obrazec dostopen tudi na spletnih straneh Telekom Slovenije**. S tem bi se naročnikom poenostavil postopek za uveljavljanje pravice do brezplačne zapore v mednarodnem prometu. Predlog po Poljanec posredoval Telekomu Slovenije. Vsi so se strinjali, da bi javnost morala biti v zvezi s tem bolj učinkovito obveščena. Ni pa bilo jasno kako to narediti.

Ob koncu so bili podani naslednji sklepi, kot vodilo za izvedbo kratkoročnih nalog:

1. Ustanovitev delovne skupine, ki se bo ukvarjala s problemom dialerjev. V delovni skupini bodo predstavniki agencije, UVP in ZPS, pridobiti je potrebno še predstavnike operaterjev in internet ponudnikov.
2. Zbiranje predlogov na kakšen način bi se v sistem osnovno in srednješolskega izobraževanja uvedla poglavja za varno uporabe e-storitev v sistem izobraževanja
3. Promocija SI-CERT, kot kontaktne točke za informacije s področja varnosti storitev e-komunikacij.

Sestanek se je zaključil ob 12.00 uri.

Zapisal: Albin Poljanec

